

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Slavnostni govor
predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
na slovesnem odprtju GO! 2025
Evropske prestolnice kulture Nova Gorica – Gorizia**

Trg Evrope, 8. februar 2025

*Spoštovani gospod predsednik, mio caro amico Sergio,
spoštovana župana Samo Turel in Rodolfo Zibera,
spoštovani visoki gostje iz Slovenije in tujine,
drage Slovenke in Slovenci, drage Goričanke in Goričani,
cari amici, nostri vicini di Gorizia e d'Italia,
cari tutti cittadini d'Europa.*

Današnji dan, 8. februar 2025, se bo v naša srca vtisnil kot zgodovinski dan. Dan stoletne vizije o miru, svobodi, dobrososedskih odnosih in medsebojnem spoštovanju. O prijateljstvu in ljubezni med nami.

Danes Slovenke in Slovenci doma, v zamejstvu in po svetu praznujemo slovenski kulturni praznik. Na ta dan leta 1849 je svoje pero poslednjič odložil naš največji pesnik, France Prešeren. Na pragu pomladi narodov je napisal Zdravljico, svoje najpomembnejše delo, ki od leta 2020 nosi znak evropske kulturne dediščine, slovenski narod pa si je njeno sedmo kitico izbral za himno naše države:

»Živé naj vsi naródi, ki hrepené dočakat' dan, da koder sonce hodi, prepír iz svéta bo pregnan, da rojak prost bo vsak, ne vrag, le sosed bo mejak!«

Prešernove besede so mi tako zelo ljube ne le zato, ker so postale naša himna, marveč zato, ker so že sredi 19. stoletja začrtale slovensko notranje- in zunanjepolitično vizijo, ki jo danes, kot samostojna država in članica Evropske unije, tudi živimo. Mir, svoboda, dobrososedski odnosi, medsebojno spoštovanje.

Prav zato so naša srca danes tako vznemirjena ob zgodovinski pomembnosti tega projekta. Ganljivo je, da prav na Prešernov dan na Trgu Evrope, kjer smo pred več kot dvajsetimi leti postali del evropske družine, skupaj z našimi sosedi, prijatelji iz Italije, slovesno odpiramo evropsko prestolnico kulture, ki prvič v svoji zgodovini povezuje dve mesti, dve državi, dva naroda.

Nova Gorica in Gorica sta somestje, sta evropska prestolnica kulture leta 2025. Skupaj jo slovesno odpiramo na dan, ko v Sloveniji praznujemo svoj kulturni praznik, in v letu, ko obeležujemo 80 let od konca druge svetovne vojne, na katere pogorišču so preživeli drug drugemu podali roko, si odpustili in si na temeljih sprave med narodi obljubili: nikoli več vojne in teptanja človečnosti. Na teh temeljih še danes stoji Evropska unija, naša skupna domovina. Na obljubi in zavezi miru, svobodi, dobrososedskim odnosom, medsebojnemu spoštovanju – obljubi, ki se ji nikoli, nikoli ne smemo izneveriti. Na spoznanju, da je »veliko več tistega, kar nas povezuje, kot tistega, kar nas ločuje«, kot je poudarjal moj predhodnik, predsednik Pahor, od katerega sem s ponosom in odgovornostjo prevzela častno pokroviteljstvo nad tem zgodovinskim skupnim projektom. Posebej hvaležna pa sem Vam, spoštovani in dragi predsednik Sergio Mattarella, da ste danes med nami kot naš prijatelj in voditelj naše sosedske in prijateljske Italijanske republike. Hvala vam, gospod predsednik – za državniško modrost, za prijateljstvo, za zavezanost sožitju in skupni, svetli prihodnosti.

Gospe in gospodje,

Evropa in svet se zdita na razpotju vrednot, zato ne smemo pozabiti svoje preteklosti, ko načrtujemo prihodnost. Nova Gorica, z roko v roki s sosednjo Gorico, prevzema odgovoren naziv evropske prestolnice kulture kot edinstveno somestje z zavedanjem svoje preteklosti, predvsem pa z odgovornostjo do naše skupne prihodnosti in do generacij naših otrok, ki si zaslužijo mir, svobodo in ustvarjalnost, vendar nikoli tako, da za te vrednote prikrajšamo ali zatiramo druge. Zato je ta evropska prestolnica kulture tako zelo edinstvena in zgodovinsko pomembna. Ker Nova Gorica in Gorica ter tukajšnji ljudje poleg Prešernovih verzov sobivajo in soustvarjajo tudi skozi priporočilo našega pesnika Srečka Kosovela, da »bodimo eno po duhu in ljubezni, a ohranimo vsak svoje obraze«.

Spoštovani gostje,

ob tej priložnosti se v imenu države zahvaljujem vsem predanim in srčnim ustvarjalcem, ki ste več let pripravljali raznolik in bogat program. Posebej sem vesela, ker sta veliko skupnih projektov pripravili tudi obe manjšini. Verjamem, da bo vsak od nas v programu našel navdih ter začutil ljubeznivost in odgovornost, s katero je bil pripravljen. Tople pozdrave in najboljše želje pa s Trga Evrope pošiljamo tudi v nemško mesto Chemnitz, ki je letos prav tako evropska prestolnica kulture in obiskovalce vabi, naj vidijo nevideno («C the Unseen«).

Naprej, Evropa brez meja! Avanti Europa senza confini!